

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Hubay Gábor ügyvéd és a dr. Alberti Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Pais József jogtanácsos által képviselt Zala Megyei Közigazgatási Hivatal alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és járulékai iránt a Zala Megyei Bíróság előtt 1.P.22.155/2005. számon megindult és a Győri Ítéltábla Pf.I.20.278/2006/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 22. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyában meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 (harminchatezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes és telekszomszédai között, a szomszéd tervezett építkezése miatt jogvita keletkezett. Az alperes a szomszéd telken lévő épület bontásával és a tervezett épület építési engedélyével kapcsolatban hozott határozatot, amely közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt a felperes a Baranya Megyei Bíróság előtt III.K.20.301/2004. szám alatt indított keresetet. E perben a peres felek, jogi képviselőik útján, egyebek mellett, írásbeli előkészítő iratban fejtették ki jogi álláspontjukat. A perben beavatkozóként az építkezni szándékozó telekszomszédok is részt vettek. Az alperes képviselőjében eljárva dr. Pais József hatósági főosztályvezető, jogtanácsos 2004. június 30-án nyújtott be az ügyben előkészítő iratot, amelyben a felperes előkészítő iratában foglaltakra reagált. Az alperes beadványában, álláspontja összefoglalásaként,

közölte, hogy: „a felperes által előterjesztett beadványok tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy a felperest egyetlen szándék vezérli, mégpedig az, hogy a szomszédos ingatlanak új épülettel történő beépítését megakadályozza”.

A Dunántúli Napló 2004. december 8-i számában „Rossz szomszédság, török átok” címmel jelent meg cikk, amely a perbeli jogvitát ismertetette. A cikk idézte az alperes előkészítő iratában foglalt, a felperes által kifogásolt kijelentést is.

A felperes keresetében e személyére vonatkozó, azt sértő tényállítás miatt kérte jóhírneve megsértésének megállapítását és az alperes eltiltását a további jogsértéstől.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 10.000 forint perköltség megfizetésére és úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt 21.000 forint kereseti illetéket is a felperes köteles az államnak megtéríteni. Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint a Ptk. 78. § (1) és (2) bekezdés alapján az alperes terhére a jóhírnév megsértése nem állapítható meg, mert az alperes a felperes által kifogásolt perbeli nyilatkozatában nem a felperes személyére vonatkozó tényről állított, hanem, mint a peres ügyben eljáró ügyfél, a tények tükrében vont le következtetést és fejtette ki véleményét a felperes magatartásáról. Azért, mert az alperes közigazgatási szerv, a bíróság a jogsértést nem látta megállapíthatónak, mert az ügyfélegyenlőség elve alapján a peres feleket egyenlő jogok illették meg. Az alperes a perben a bírósághoz címzett, nem a nyilvánosságnak szánt beadványt adott be és a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a sajtóközlemény nem az alperestől származott, így az ügynek a nagyobb nyilvánosság elé kerülése miatt sem állapítható meg felelőssége. Megállapította továbbá az elsőfokú bíróság azt is, hogy az alperes a véleménye kinyilvánításával a Ptk. 76. §-ában védett becsületet vagy emberi méltóságot sértő magatartást sem tanúsított. A vélemény hangneme alapján e jogsértés sem állapítható meg.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság, az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest az alperes javára 5.000 forint másodfokú perköltségben marasztalta, egyben kötelezte a le nem rótt 24.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére is. A jogerős ítélet megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban eltérő jogi álláspont alapján hagyta helyben az elsőfokú ítéletet. A jogerős ítélet indokolása szerint nem kétséges, hogy a kifogásolt kijelentést a jogi személyiséggel rendelkező alperes nevében eljárva, az azt képviselő természetes személy tette. A jogi személy ugyan jogképes, azonban cselekvőképességgel nem rendelkezik. Ebből eredően cselekvőiséget nem a képviselt, hanem a képviselő

tanúsított. A Ptk. 84. § (1) bekezdés a) és b) pontjára alapított igény (szemben a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontján alapuló követeléssel), tehát a cselekvőség jogellenességének megállapítása, illetve a jogellenes cselekvőségtől történő eltiltás kizárólag a konkrét cselekvőséget tanúsító, konkrét cselekvési képességgel bíró természetes személlyel szemben érvényesíthető. Ebből következően az alperes passzív perbeli legitimációja hiányzik, így a felperes az alperessel szemben a személyhez fűződő jog megsértése miatt objektív szankciók érvényesítésére nem jogosult.

A jogerős ítélet ellen a felperes, jogszabálysértésre hivatkozással nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, kérve annak hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalával a keresetének való helytadást. Felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős ítélet tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a jogi személy a képviselője által elkövetett jogsértésért a Ptk. 84. § (1) bekezdés a)-d) pontjai alapján nem felel, mert e felelőssége a Ptk. 219. § (2) bekezdés, illetve 348. § (1) bekezdés alapján megállapítható. Kifogásolta, hogy a jogerős ítélet a fellebbezésében foglaltakat érdemben nem bírálta el. Állította, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétesen az alperes a per tárgyává tett nyilatkozatában valótlan és sértő tényt állított, illetve a való tényt hamis színben tüntette fel, ezért a Ptk. 78. §-ában védett jóhírnevét megsértette.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A jogerős ítélet a felperes keresetét érdemben helyesen utasította el. Tévedett azonban a másodfokú bíróság az alperes perbeli legitimációja hiányának megállapításakor.

A Ptk. 75. § (1) bekezdés alapján a személyhez fűződő jogok a törvény védelme alatt állnak. E jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A Ptk. 84. § (1) bekezdés alapján, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest az a)-d) pontokban meghatározott objektív szankciók alkalmazását kérheti és az e) pont szerint kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint.

Az alperes a Ptk. 36. § (1) bekezdés alapján, mint költségvetési szerv jogi személy. A Ptk. 28. § (4) bekezdés szerint a jogi személy jogképes. Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, jogképessége kiterjed mindazokra a jogokra és kötelezettségekre, amelyek jellegüknél fogva nem csupán az emberhez fűződhetnek. A Ptk. 36. § (2) bekezdés alapján a költségvetési szerv képviselőjét a szerv vezetője látja el, aki e jogkörét esetenként vagy az ügyek meghatározott csoportjára nézve, a szerv dolgozójára ruházhatja át.

A jogi személy ezért a polgári jogilag releváns cselekvőségét képviselője útján fejti ki, azaz a képviselője cselekvősége eredményeként válik, jogképessége keretei között, jogok és kötelezettségek alanyává.

A felperes által kifogásolt nyilatkozatot az alperes jogi képviselőjét ellátó jogtanácsos az alperes képviselőjében eljárva tette meg. A személyhez fűződő jogok tiszteletben tartása olyan polgári jogi kötelezettség, amely jellegénél fogva a jogi személyeket is terheli. Ezért, ha a képviselője által tett nyilatkozat személyhez fűződő jogot sért, azért az alperes felelősséggel tartozik és vele szemben a Ptk. 84. § (1) bekezdésében meghatározott objektív szankciók is érvényesíthetők.

A fentiekből következik, hogy a másodfokú bíróság téves jogi álláspontja miatt mellőzte a fellebbezés érdemi vizsgálatát. A Pp. 275. § (3) és (4) bekezdés alapján azonban, ha a határozat olyan eljárási szabályt sért, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt és a döntéshez szükséges tények megállapíthatók, a Legfelsőbb Bíróság az ügy érdemében határozhat.

Az iratokból a fellebbezés elbírálásához szükséges tények teljeskörűen megállapíthatók, ezért az ügy érdemi elbírálásának nem volt akadálya.

Az elsőfokú bíróság érdemben helyesen állapította meg a tényállást.

Az alperes a perben már nem a közigazgatási határozatot hozó hatóságként nyilatkozott, hanem peres félként védekezett a keresettel szemben. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perben az alperest ugyanazok a jogok illetik meg, mint a felperest vagy mint bármelyik peres felet. Ehhez képest az alperes ellenkérelmében nyilatkozhatott a felperes keresetére.

Téves a felperesnek az az álláspontja, hogy a kifogásolt nyilatkozatban az alperes tényt közölt. Az alperes a felperes perbeli magatartása alapján a felperes - általa feltételezett - szándékáról, akaratáról nyilatkozott. Ez szükségképpen a felperes belső szándékáról alkotott véleményének minősül. A vélemény, tényállítás hiányában, a Ptk. 78. §-ában védett jóhírnév megsértését nem alapozza meg.

Az alperes véleménye a felperes keresete által érintett tárgyhoz tartozott. Az alperes nyilatkozatában a per kereteit meghaladóan, a felperes személyét nem érintette. Nyilatkozata kifejezőmódjában sem volt indokolatlanul bántó, sértő vagy lealacsonyító. Ezért az - amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította - a Ptk. 76. §-ában védett, egyéb személyhez fűződő jogot sem sértett.

Mindezekből következik, hogy a jogerős ítélet érdemben jogszabálysértés nélkül utasította el a felperes keresetét. Ennek megfelelően a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alperesnek áthárítható felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel.

A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdés és a 6/1986. (VI.26.) IM. r. 13. § (2) bekezdés alapján köteles a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az államnak megtéríteni.

Budapest, 2008. április 23.

Dr. Völgyesi Lászlóné sk. a tanács elnöke, Dr. Mészáros Mátyás sk.
előadó bíró, Dr. Kováts Rolandné sk. bíró

Vné

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő